

Göktyta

Göktytan är en sparsamt förekommande häckfågel i större delen av landet, men saknas helt eller nästan helt i norra Norrlands inland och mot fjälltrakterna. Den är vanligast i skogs- och mellanbygder, där det finns gott om lämpliga häckningsmiljöer.

Den tidigare minskningen har avstannat och arten har ökat under senare tid. Förekomsten av lämpliga bohål och föda i form av myror är troligen avgörande.

Flyttfågel till södra Europa och Afrika.

Rödlistestatus 2015: Livskraftig.

Populationsutveckling:

1980–2012: minskning 52 %

2001–2012: ökning 49 %

Fågeldirektivet: Nej

Häckningsperiod: 1 maj – 20 augusti

Ekologiska krav

Göktytan häckar i lucker löv- och blandskog med gläntor, kantzoner och nyupptagna hyggen samt i större trädgårdar och parker. Särskilt finner man arten i mellan- och skogsbygdernas kulturlandskap där hagmarker och glesa skogar utgör optimala häckningsbiotoper. Den finns också i större trädgårdar och parker, och på hyggen med kvarlämnade torrakor eller hänsynsträd.

Den är starkt beroende av torr och öppen mark där den kan finna sin viktigaste föda, marklevande myror. Därför utnyttjar den ofta naturbetesmarker eller relativt nyupptagna hyggen.

Boet läggs oftast i naturliga håligheter i döda eller levande, äldre lövträd, som björk, asp eller rönn. Boplatsen kan vara i ett ensamt kvarlämnat träd eller inne i skog. Göktytan häckar också i holkar, helst sådana med specialmått.

Reviret är ofta litet (något eller några hektar) men den kan födosöka upp till 1 kilometer från boet.

Hänsyn vid skogsbruksåtgärder

- Avstå från skogliga åtgärder inom 100 meter från kända boplatser under perioden 1 maj– 20 augusti.
- Lämna alltid äldre lövträd med naturliga håligheter.
- Lämna alla stående döda träd utan att kapa dem.

SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning

- Lämna hänsynträd vid avverkning, särskilt lövträd som asp, björk och rönn.
- Skapa extra höga högstubbar¹.

Skogsvårdslagen säger

- Ta inte bort äldre vindfällen, högstubbar och torrakor, äldre träd vid ägo gränser och myrstackar, äldre lövträd (särskilt asp) i barrskog m.m. Spara hålträd och andra biologiskt värdefulla träd, hassel, lind, lönn, ask och alm, eller bärande träd (SKVFS 7:8).
- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer (SKSFS 7:17).
- En skyddszon utmed sjöar, vattendrag, kulturmiljöer eller mot öppen jordbruksmark lämnas oplanterad eller planterad med löv (SKSFS 7:22).

Indikator på skyddsvärd skog

Göktytan indikerar inte skyddsvärda skogliga miljöer.

Regional tillämpning

Artens förekomst blir glesare i inlandet i norra Sverige och den saknas längst i norr. Skillnaderna är dock inte sådana att det är motiverat med skillnader i hänsyn till arten i olika delar av landet.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

De effektivaste åtgärderna för att gynna arten är, liksom för flera andra fågelarter med liknande krav, troligen inom odlingslandskapet, där hävd av trädklädda betesmarker är en viktig åtgärd. Som markägare eller brukare kan man för att gynna arten utföra följande åtgärder:

- Avverka igenväxningsvegetation i ek- och björkhagar, i synnerhet inväxt av gran. Om dessa marker också kan betas är det mycket värdefullt för många djur och växter.
- Var rädd om myrstackar vid avverkning och markberedning.
- Plantera inte igen inägor, skogslyckor eller andra öppna/halvöppna ytor i eller intill skogsmark.
- Plantera gärna lövträd efter avverkning i anslutning till odlingslandskapet, åtminstone som en kantzona mot betesmarker eller åkrar.
- Gör naturvårdsavsättningar i äldre bestånd, gärna sådana intill öppen mark.
- Göktytan häckar gärna i särskilda holkar.

Lästips

Artfakta för göktyta. ArtDatabankens webbplats, <http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/102119>.

¹ Skapade högstubbar är oftast för låga för göktyta.